

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان بهمنریتی کثور
اداره کل بهمنریتی استان سمنان

برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه روستایی و شهری CBR استان سمنان

• مقدمه:

معلولیت حقیقتی انکارناپذیر است و از آنجا که بر سرنوشت فرد و جامعه تاثیرگذار است لذا پدیده ای است اجتماعی با ابعاد و زمینه های بسیار ، توانبخشی پاسخی است به نیاز فرد و جامعه ، نیازی که در بردارنده مفهوم بازگشت فرد به جامعه است . فلسفه توانبخشی ، امید بخشیدن و آماده کردن فرد معلول به زندگی در جامعه از یک سو و آماده سازی جامعه برای پذیرش معلول بعنوان یک شهروند از سوی دیگر می باشد. نقش CBR کمک به فرایند توانمندسازی از طریق ارتقاء حمایت و تسهیل مشارکت فعال افراد معلول و خانواده ایشان در مسائل تاثیرگذار مربوط به زندگی خود و اجتماع است .

مستندات قانونی

- ماده واحده لایحه قانونی راجع به تشکیل سازمان بهزیستی کشور مصوب ۲۴/۰۳/۱۳۵۹ شورای انقلاب اسلامی
- قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت مصوب ۱۳/۰۹/۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی
- قانون حمایت از حقوق معلولان مصوب ۲۰/۱۲/۱۳۹۶ مجلس شورای اسلامی
- قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶- ۱۴۰۰)

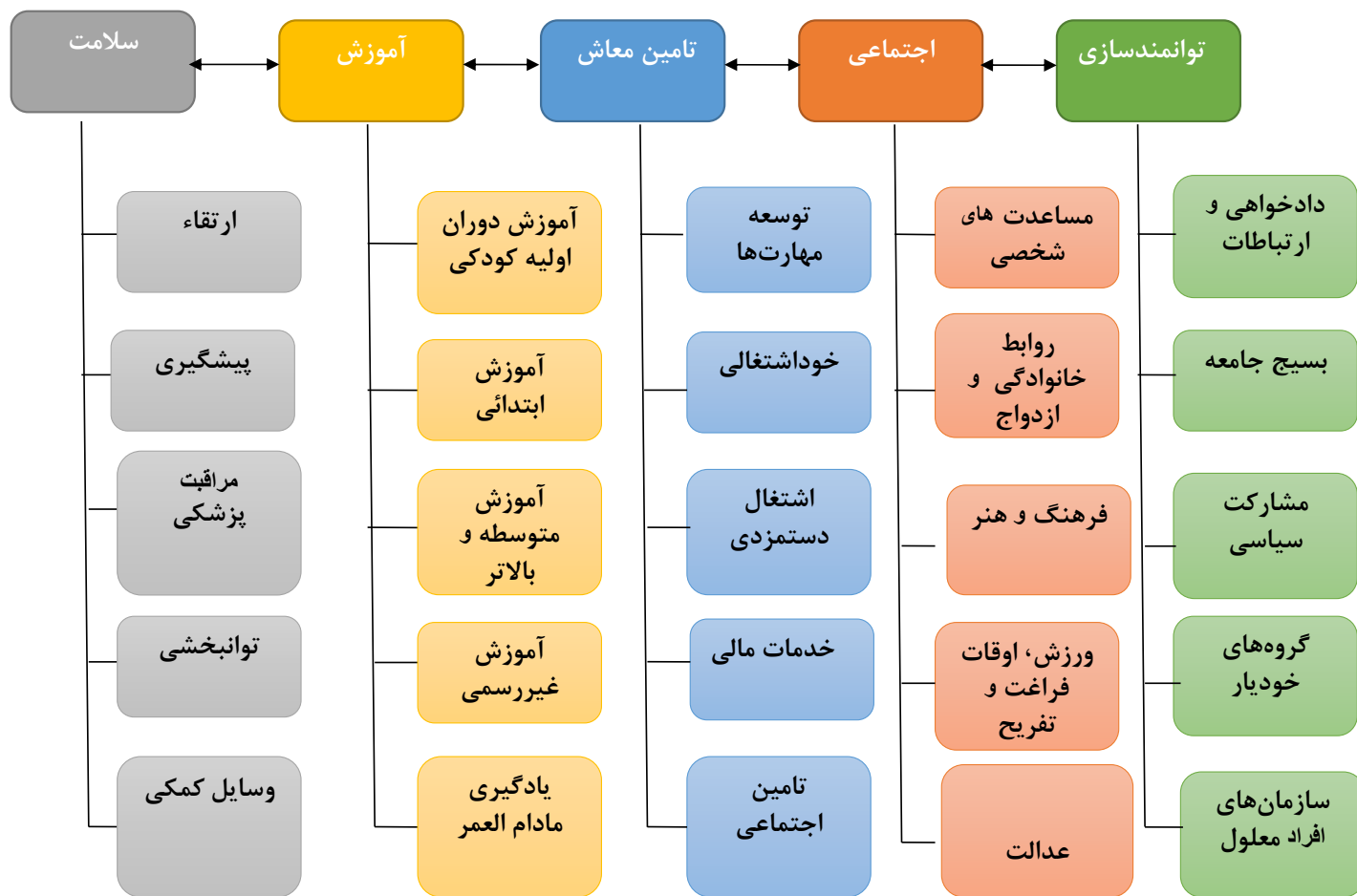
توانبخشی مبتنی بر جامعه (CBR)

توانبخشی مبتنی بر جامعه راهبردی است در جهت توسعه جامعه برای ارائه خدمات توانبخشی، کاهش فقر، برابری فرصت‌ها و فراگیرسازی اجتماعی همه افراد دارای معلولیت که از طریق تلاش‌های مشترک افراد دارای معلولیت، خانواده‌های آنان، سازمان‌ها و جوامع، و سایر بخش‌های دولتی و غیردولتی در زمینه سلامت، آموزش، معاش، امور اجتماعی و توانمندسازی انجام می‌شود. که در روستاها و مناطق کم برخوردار اجرا می‌شود.

هدف این برنامه ارائه خدمات توانبخشی در محل زندگی معلولین در روستاها و آموزش به خانواده‌های معلولین روستایی با حقوق اجتماعی و برابری فرصت‌ها برابر معلولین بوده که پس از انجام برنامه شناسایی معلولین در روستاها (تشخیص بموقع و اقدام بموقع)، خدمت در منزل و مشارکت خانواده‌ها و جامعه محلی از مهمترین مواردی است که تاکید هدف توانبخشی که همان بازگشت فرد به جامعه است را تکمیل می‌نماید.

ماتریس برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه CBR

یک چارچوب پیشنهادی توسط سازمان جهانی بهداشت است که برای توسعه برنامه های CBR مورد استفاده قرار می گیرد و شامل پنج مولفه اصلی (سلامت، آموزش، معیشت، اجتماعی و توانمندسازی) و اجزا مرتبط با آنها می باشد. این چارچوب به منظور حصول اطمینان از فراگیر سازی افراد دارای معلولیت در بخش های کلیدی توسعه، توصیه می شود.

اهداف تخصصی برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه

- تسهیل دسترسی افراد دارای معلولیت به خدمات و برنامه های مرتبط با مؤلفه سلامت
- تسهیل دسترسی افراد دارای معلولیت به خدمات و برنامه های مرتبط با مؤلفه آموزش
- تسهیل دسترسی افراد دارای معلولیت به خدمات و برنامه های مرتبط با مؤلفه اشتغال
- تسهیل دسترسی افراد دارای معلولیت به خدمات و برنامه های مرتبط با مؤلفه اجتماعی
- افزایش سطح توانمندی افراد دارای معلولیت از طریق تشکیل و عضویت در گروه های خودیار و سازمان های افراد دارای معلولیت و سایر سازمان های فعال در سطح جامعه محلی
- رفع موانع فیزیکی، نگرشی، ارتباطی و قانونی در جامعه برای افراد دارای معلولیت
- افزایش همکاری بین بخشی (بخش های دولتی و غیردولتی) در جهت فراگیرسازی افراد دارای معلولیت در برنامه های توسعه
- افزایش مشارکت اجتماعی برای گسترش و ارتقای برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه
- افزایش آگاهی افراد دارای معلولیت، خانواده های آنان، کارکنان و شرکای کاری نسبت به موضوع معلولیت و حقوق آنان
- گسترش ابتکارات، خلاقیت ها و پژوهش ها در ارتباط با موضوع فراگیرسازی معلولیت در برنامه های توسعه

شرکای کاری برنامه CBR

- شرکای کاری برنامه CBR عبارت است از:
- افراد دارای معلولیت و اعضای خانواده آنان
- اعضای جامعه
- مدیران و کارکنان مجری برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه
- کارکنان سطوح اولیه بهداشتی (بهورزان)، دهیاران، معلمان مدارس، مددکاران اجتماعی و دیگر کارکنان توسعه محلی
- سازمان‌های غیردولتی افراد دارای معلولیت و گروه‌های خودیار
- سازمان‌های دولتی و غیردولتی درگیر در موضوع معلولیت

- **اقدامات اجرایی برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه**

- در برنامه CBR با روش های تسهیلگری و اقداماتی از قبیل شناسایی افراد دارای معلولیت ، ارجاع به بخش های مربوطه (دولتی و غیر دولتی)، آموزش، مداخله مستقیم و جلب همکاری جامعه با استفاده از روشهای مطالبه گری، میانجی گری و حمایت طلبی، ایجاد گروه های همیار و خودیار و...، فرصت دسترسی به خدمات مورد نیاز افراد دارای معلولیت و خانواده ای آنان را تسهیل نماید.

- مجموعه حاضر نگاهی دارد به اهم فعاليت هاي صورت گرفته در زمينه توانبخشي مبتني بر جامعه CBR در شهرهاي تابعه و روستاهاي سطح استان سمنان ، هدف از گزارش پيش رو آشنائي هرچه بيشتر جامعه با مفهوم و مباني برنامه توانبخشي مبتني بر جامعه و نيز اقدامات صورت گرفته در سال ۱۴۰۴ و برنامه هاي آتي در حوزه توانبخشي مبتني بر جامعه CBR مي باشد .

نام شهرستان	نوع معلولیت										
	کل	بینایی	شنوایی	هوشی	تکاملی	گفتاری	روانی	شناختی	حرکتی		
									موسکولو اسکلتال	نرو موسکولار	کل حرکتی
شاهرود	4371	615	553	1194	81	484	703	62	850	841	1691
سمنان	3568	543	571	873	109	412	413	37	1009	761	1770
دامغان	2540	335	410	628	34	124	312	24	647	458	1105
گرمسار	1754	209	211	439	25	107	107	17	492	377	869
مهدیشهر	1095	160	149	210	14	51	147	4	333	188	521
میامی	954	141	122	270	5	71	159	5	210	114	324
آرادان	455	47	79	88	2	14	27	1	139	88	227
سرخره	52	5	6	12	4	12	5	2	17	15	32
استان	14789	2055	2101	3714	274	1275	1873	152	3697	2842	6539

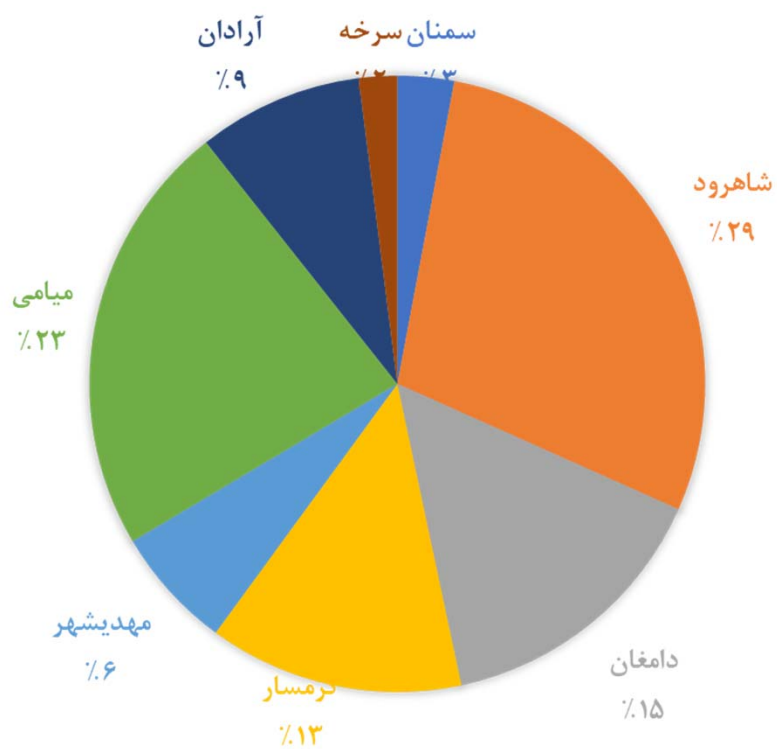
اطلاعات برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه

- تعداد معلولین تحت پوشش روستایی: ۳۹۳۷ نفر
- تعداد تسهیلمان میانی و محلی روستایی: ۴۴ نفر
- تعداد معلولین تحت پوشش شهری: ۱۱۳۷ نفر
- تعداد تسهیلمان میانی و محلی شهری: ۵ نفر
- تعداد روستاها/ محله های شهری کم برخوردار: ۳۴۱ روستا+ ۳۰ محله جمعا ۳۷۱
- تعداد مرکز/ موسسه/ مجتمع: ۱۷ موسسه (۱۵ مرکز مثبت و ۲ موسسه)

تعداد معلولین روستایی تحت پوشش به تفکیک معلولیت

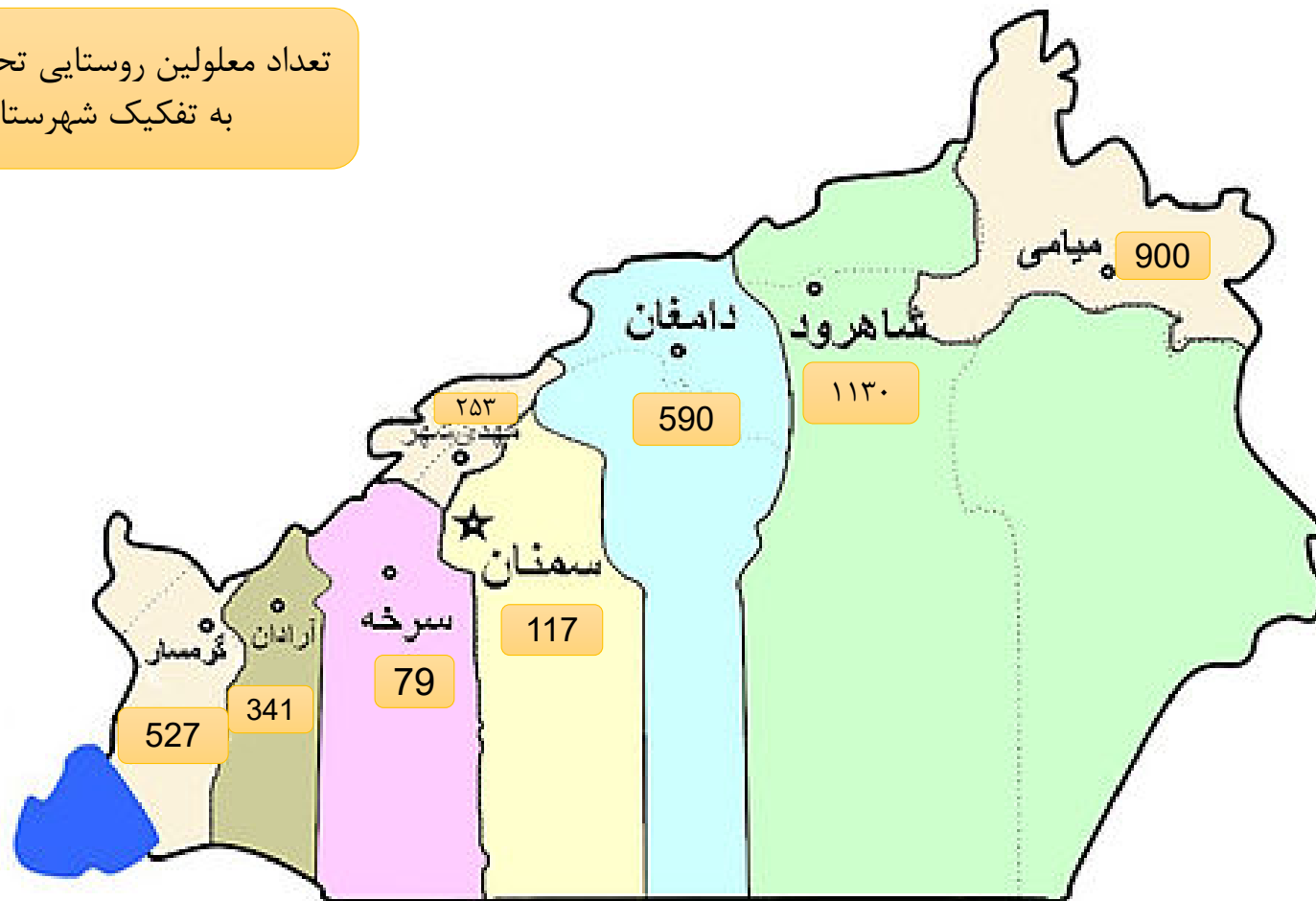
بینایی	شنوایی	جسمی حرکتی	ذهنی- هوشی	روان و رفتار	صوت و گفتار	جمع
۴۹۳	۵۲۰	۱۳۹۱	۹۷۳	۴۲۸	۱۳۲	۳۹۳۷

آمار معلولین روستایی به تفکیک شهرستان

شهرستان	درصد جمعیت روستایی	معلولین روستایی
سمنان	۳	۱۱۷
شاهرود	۲۹	۱۱۳۰
دامغان	۱۵	۵۹۰
گرمسار	۱۳	۵۲۷
مهدیشهر	۶	۲۵۳
میامی	۲۳	۹۰۰
آرادان	۹	۳۴۱
سرخه	۲	۷۹
جمع	۱۰۰	۳۹۲۷

تعداد معلولین روستایی تحت پوشش
به تفکیک شهرستان

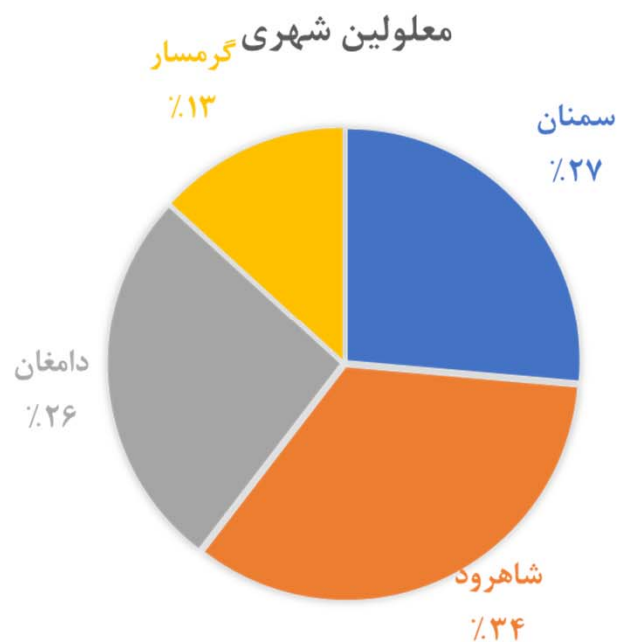
نسبت آمار معلولین به روستایی تفکیک شهرستان

ردیف	شهرستان	تعداد کل معلول	درصد	تعداد معلولین شهری CBR	تعداد معلولین روستایی	درصد روستایی	نسبت روستایی به شهری	درصد جمعیت روستایی به شهری به ترتیب
1	شاهرود	4606	28.593	336	1085	28.26256838	23.556231	5
2	سمنان	4136	25.675	300	122	3.177910914	2.949709865	8
3	دامغان	2641	16.395	300	577	15.02995572	21.84778493	6
4	گرمسار	1834	11.385	148	549	14.30059911	29.93456925	4
5	مهدیشهر	1183	7.3437	0	224	5.834852826	18.93491124	7
6	میامی	985	6.1146	0	850	22.1411826	86.29441624	1
7	آرادان	500	3.1039	0	355	9.247199792	71	2
8	سرخه	224	1.3905	0	77	2.005730659	34.375	3
		16109	100	1084	3839	100	23.8313986	

تعداد معلولین شهری تحت پوشش به تفکیک معلولیت

بینایی	شنوایی	جسمی حرکتی	ذهنی- هوشی	روان و رفتار	صوت و گفتار	جمع
۱۳۲	۱۵۸	۴۳۳	۲۸۰	۱۰۸	۴۱	۱۱۳۷

آمار معلولین شهری به تفکیک شهرستان

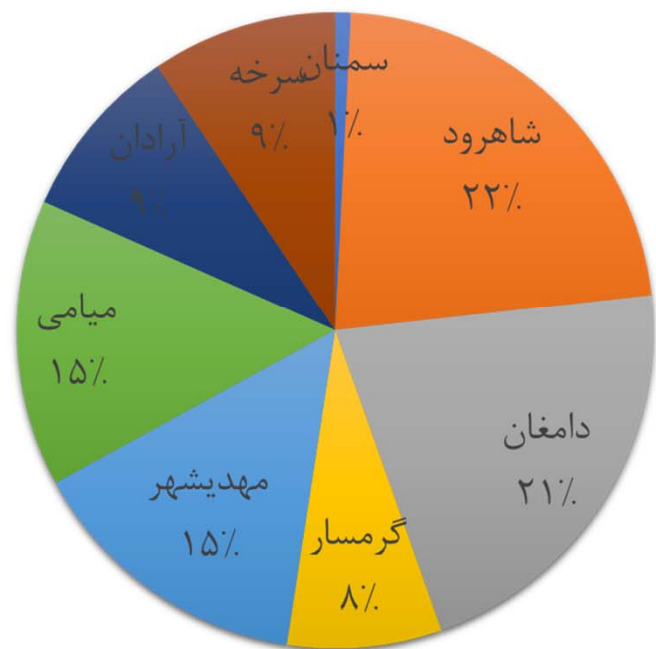
شهرستان	معلولین شهری
سمنان	۳۰۰
شاهرود	۳۸۷
دامغان	۳۰۰
گرمسار	۱۵۰
مهدیشهر	۰
میامی	۰
آرادان	۰
سرخه	۰
جمع	۱۱۳۷

الف- اقدامات مرتبط با مولفه سلامت

عملکرد مولفه سلامت		
تعداد افراد دریافت کننده وسیله کمکی از طریق سازمان و یا در محل	تعداد افراد ارجاع شده برای خدمات پزشکی و توانبخشی	تعداد افراد برخوردار از طرح بهداشت دهان و دندان) فقط استان های مجری تکمیل نمایند)
۲۳۶	۶۳۷	۶۱۵

تعداد افراد دریافت کننده خدمات پزشکی و

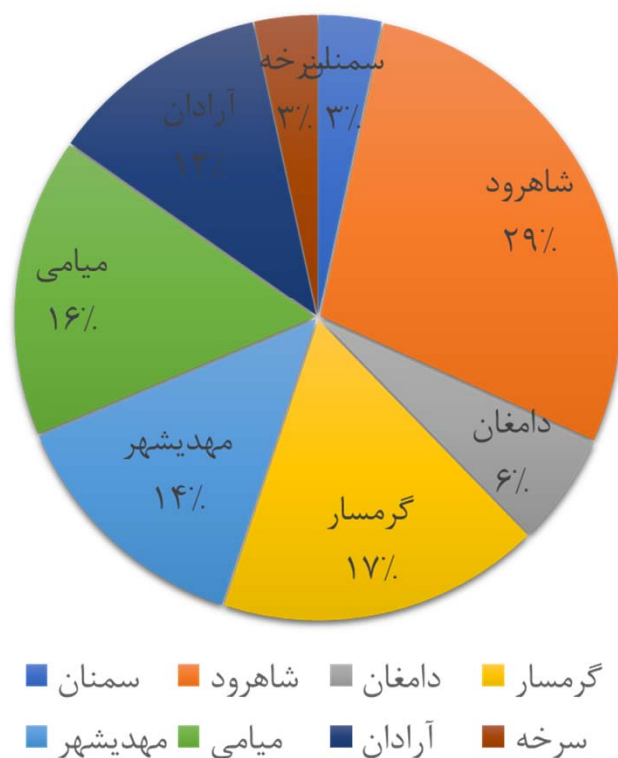
توانبخشی

■ سمنان ■ شاهرود ■ دامغان ■ گرمسار
■ مهدیشهر ■ میامی ■ آرادان ■ سرخه

شهرستان	تعداد افراد دریافت کننده خدمات پزشکی و توانبخشی
سمنان	5
شاهرود	143
دامغان	136
گرمسار	50
مهدیشهر	93
میامی	93
آرادان	57
سرخه	60
جمع	637

تعداد افراد دریافت کننده وسیله کمکی از طریق سازمان و یا ساخته شده در محل

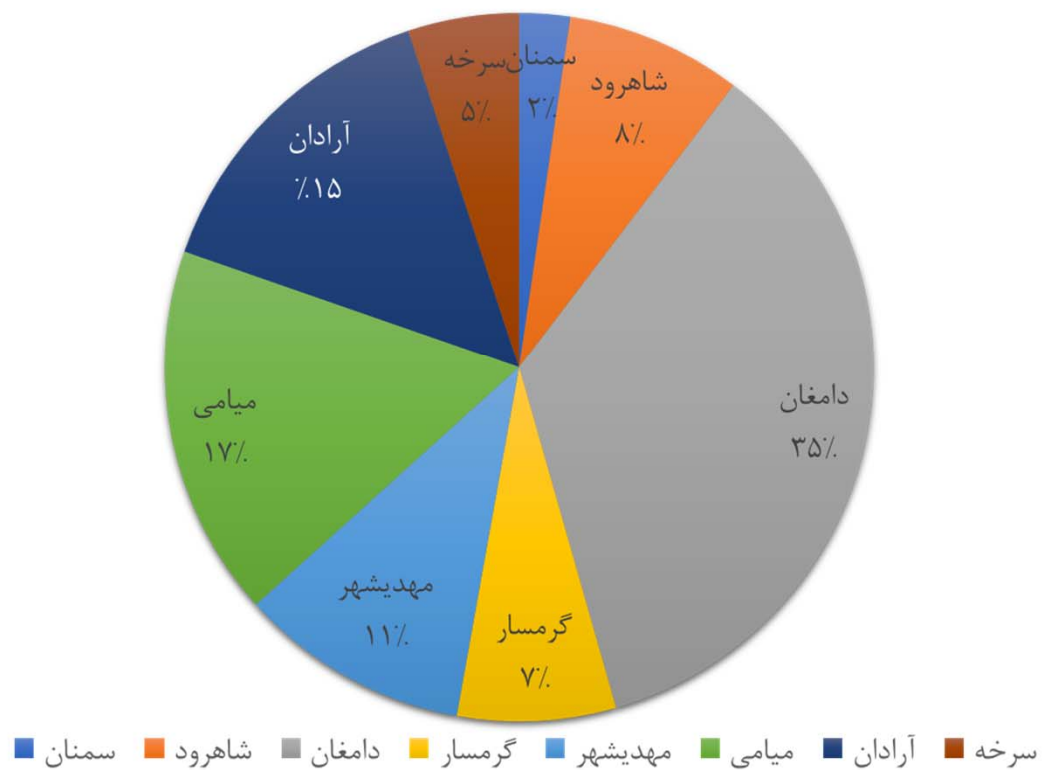
شهرستان	تعداد افراد دریافت کننده وسیله کمکی از طریق سازمان و یا ساخته شده در محل	تعداد افراد برخوردار از خدمات بهداشت دهان و دندان
سمنان	8	17
شاهرود	67	93
دامغان	14	85
گرمسار	41	70
مهدیشهر	32	67
میامی	38	190
آرادان	28	16
سرخه	8	77
جمع	236	615

ب – اقدامات مرتبط با مولفه آموزش

عملکرد مولفه آموزش		
تعداد افراد دریافت کننده آموزش رسمی	تعداد افراد دریافت کننده آموزش شبه رسمی	تعداد افراد دریافت کننده آموزش غیر رسمی
۲۷۷	۱۸۰	۱۳۸۲

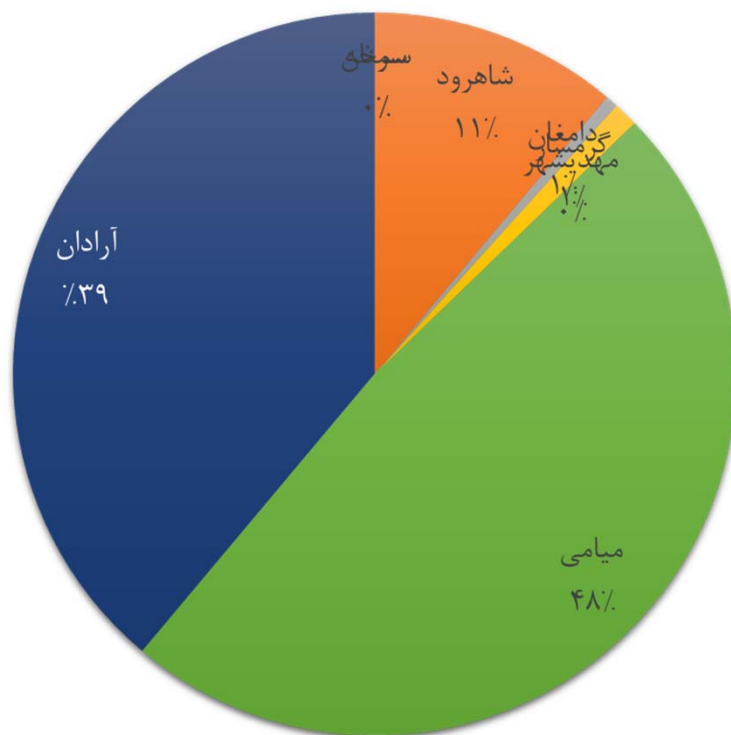
عملکرد مولفه آموزش						شهرستان
تعداد افراد دارای معلولیت در حال تحصیل در دانشگاه	تعداد افراد دارای معلولیت در حال تحصیل در مدرسه	تعداد افراد دارای معلولیت پذیرفته شده در مهد کودک	تعداد کودکان باز مانده از تحصیل زیر ۱۲ سال	تعداد افراد دریافت کننده آموزش شبه رسمی	تعداد افراد دریافت کننده آموزش غیر رسمی	
1	15	1	0	0	32	سمنان
4	47	1	3	20	111	شاهرود
4	32	0	4	1	487	دامغان
4	33	1	0	2	100	گرمسار
4	21	0	1	0	145	مهدیشهر
5	61	2	5	87	235	میامی
3	34	1	0	70	202	آرادان
0	3	0	0	0	70	سرخه
25	246	6	13	180	1382	جمع

تعداد افراد دریافت کننده آموزش غیر رسمی

شهرستان	تعداد افراد دریافت کننده آموزش غیر رسمی
سمنان	32
شاهرود	111
دامغان	487
گرمسار	100
مهدیشهر	145
میامی	235
آرادان	202
سرخه	70
جمع	1382

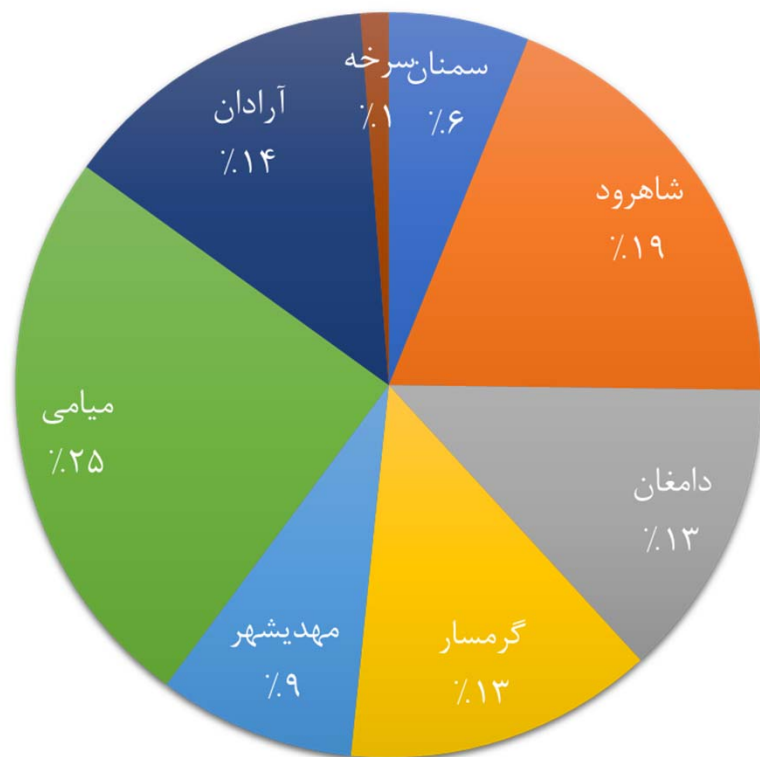
تعداد افراد دریافت کننده آموزش شبه رسمی

سرخه آرادان میامی مهدیشهر گرمسار دامغان شاهرود سمنان

شهرستان	تعداد افراد دریافت کننده آموزش شبه رسمی
سمنان	0
شاهرود	20
دامغان	1
گرمسار	2
مهدیشهر	0
میامی	87
آرادان	70
سرخه	0
جمع	180

تعداد افراد دارای معلولیت در حال تحصیل در مدرسه

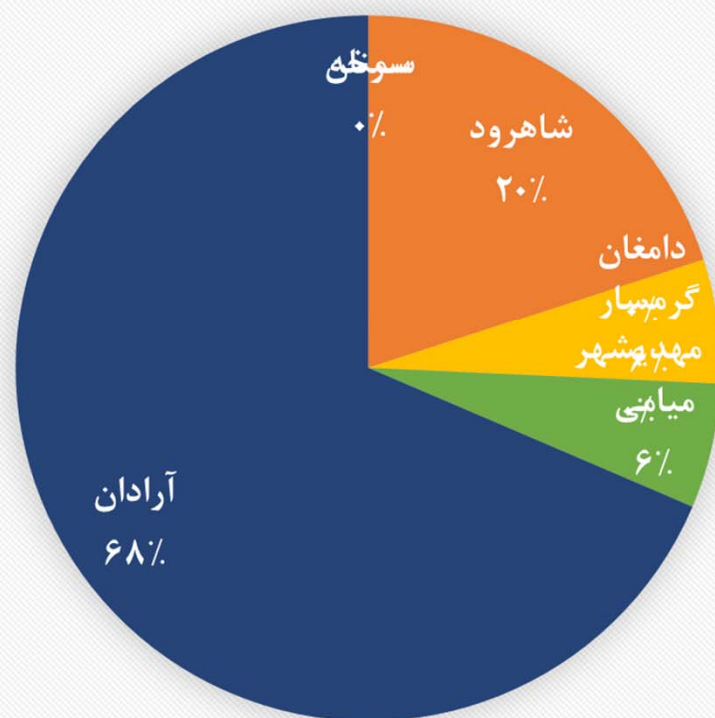
■ سمنان ■ شاهرود ■ دامغان ■ گرمسار
■ مهدیشهر ■ میامی ■ آرادان ■ سرخه

شهرستان	تعداد افراد دارای معلولیت در حال تحصیل در مدرسه	تعداد افراد دارای معلولیت در حال تحصیل در دانشگاه
سمنان	15	1
شاهرود	47	4
دامغان	32	4
گرمسار	33	4
مهدیشهر	21	4
میامی	61	5
آرادان	34	3
سرخه	3	0
جمع	246	25

پ – اقدامات مرتبط با مولفه امرار معاش

عملکرد مولفه امرار معاش			
تعداد آموزش فنی حرفه ای و استاد شاگردی	تعداد خود اشتغالی	تعداد اشتغال دستمزدی	تعداد افراد دریافت کننده کمکهای موردی
۳۵	۱۰۲	۳۶	۵۱۲

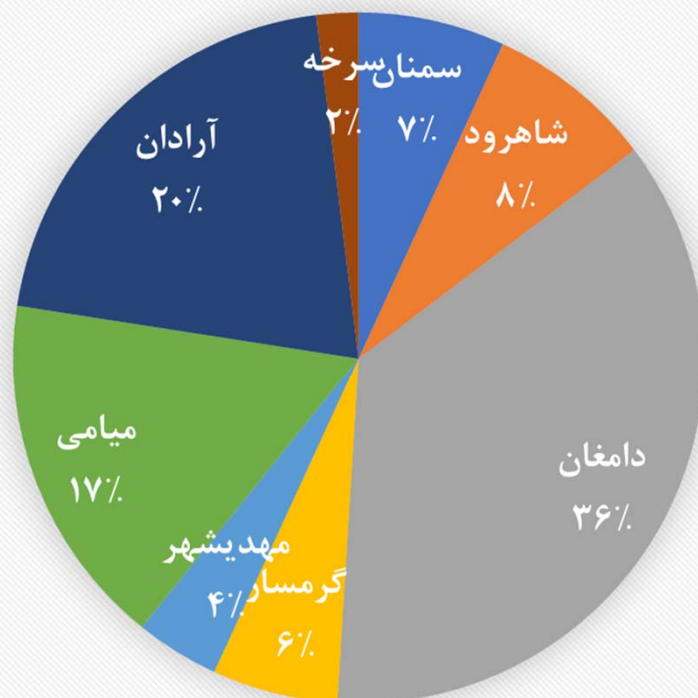
تعداد افراد دارای معلولیت دریافت کننده آموزش فنی
حرفه ای و استاد شاگردی

سرخه ■ آرادان ■ میامی ■ مهدیشهر ■ گرمسار ■ دامغان ■ شاهرود ■ سمنان

تعداد افراد دارای معلولیت دریافت کننده آموزش فنی حرفه ای و استاد شاگردی	شهرستان
0	سمنان
7	شاهرود
0	دامغان
2	گرمسار
0	مهدیشهر
2	میامی
24	آرادان
0	سرخه
35	جمع

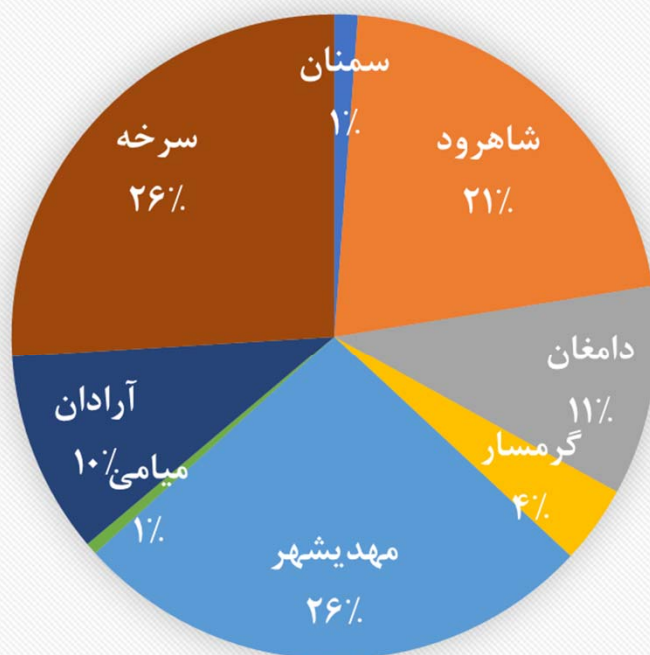
تعداد خود اشتغالی (ایجاد و یا تثبیت خوداشتغالی

سمنان شاهرود دماغان گرمسار
مهدیشهر میامی آرادان سرخه

شهرستان	تعداد خود اشتغالی (ایجاد و یا تثبیت خوداشتغالی
سمنان	7
شاهرود	8
دماغان	37
گرمسار	6
مهدیشهر	4
میامی	17
آرادان	21
سرخه	2
جمع	102

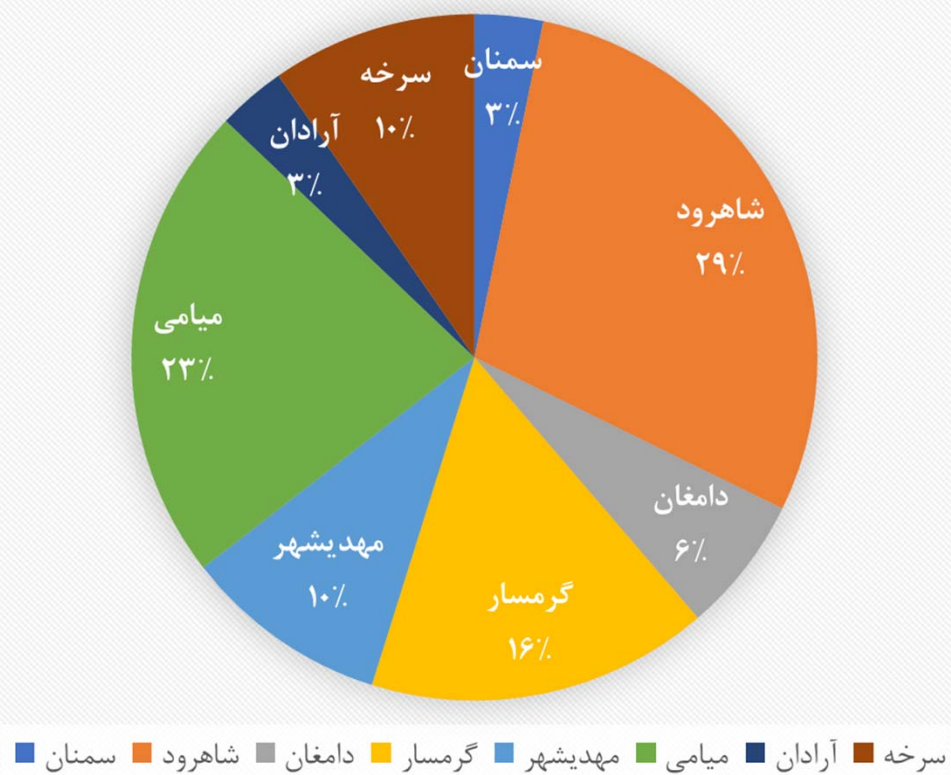
تعداد افراد دریافت کننده کمکهای موردی و ضروری

سمنان شاهرود دامغان گرمسار
مهدیشهر میامی آرادان سرخه

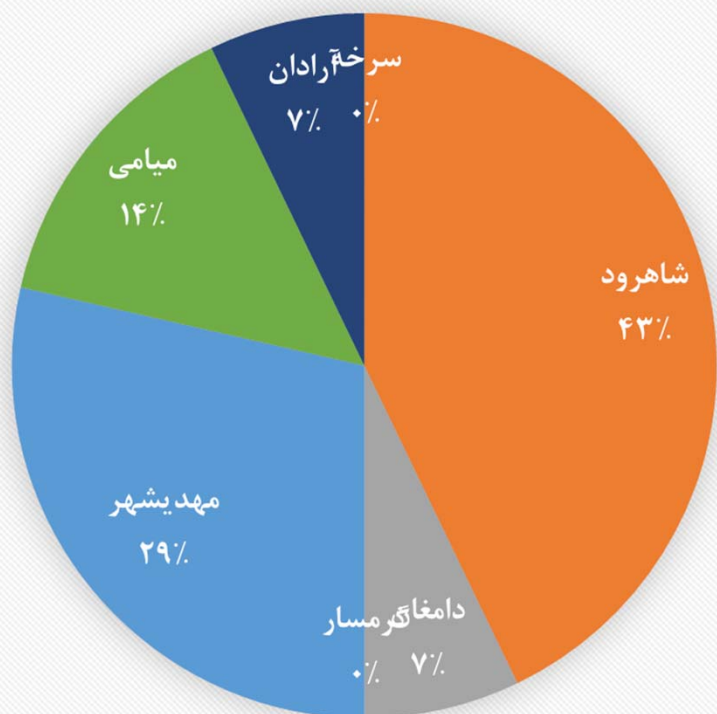
شهرستان	تعداد افراد دریافت کننده کمکهای موردی و ضروری
سمنان	6
شاهرود	109
دامغان	54
گرمسار	20
مهدیشهر	135
میامی	3
آرادان	52
سرخه	133
جمع	512

تعداد صندوق ها با ابتکارات محلی (صندوق های اشتغال،
صندوق برای وام های ضروری و..

شهرستان	تعداد صندوق ها با ابتکارات محلی (صندوق های اشتغال، صندوق برای وام های ضروری و..
سمنان	1
شاهرود	9
دامغان	2
گرمسار	5
مهدیشهر	3
میامی	7
آرادان	1
سرخه	3
جمع	31

تعداد موارد ساخت مسکن در سال جاری

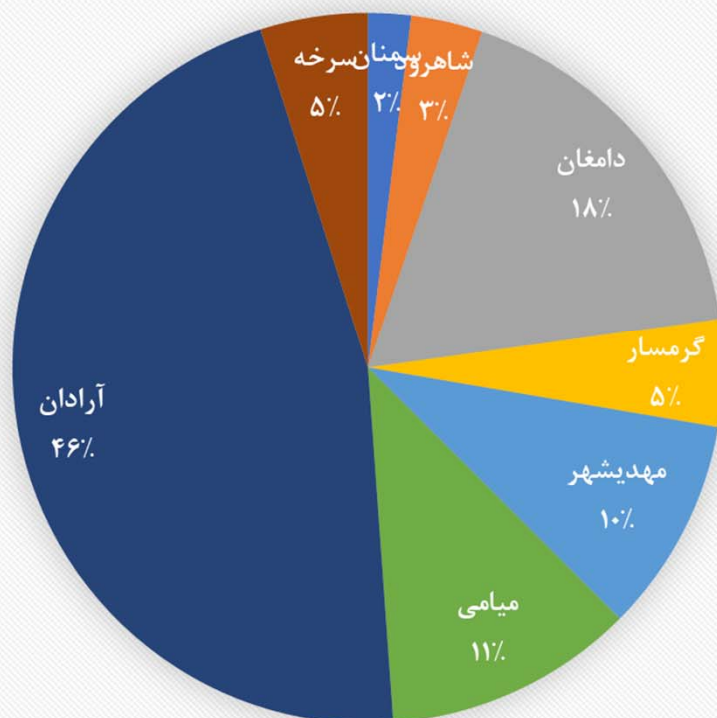
سرخه آرادان میامی مهدیشهر گرمسار دماغان شاهرود سمنان

شهرستان	تعداد موارد ساخت مسکن در سال جاری
سمنان	
شاهرود	6
دماغان	1
گرمسار	0
مهدیشهر	4
میامی	2
آرادان	1
سرخه	0
جمع	14

ت – اقدامات مرتبط با مولفه اجتماعی

عملکرد مولفه اجتماعی		
تعداد افراد شرکت کننده در فعالیت های هنری و اوقات فراغت	تعداد افراد شرکت کننده در فعالیت های ورزشی	تعداد افراد دریافت کننده حمایت های ازدواج و جهیزیه
۳۸۳	۳۰۷	۹

تعداد افراد شرکت کننده در فعالیت های ورزشی و جشنواره ورزش و
بازی های بومی محلی

■ سمنان ■ شاهرود ■ دامغان ■ گرمسار ■ مهدیشهر ■ میامی ■ آرادان ■ سرخه

تعداد افراد شرکت
کننده در فعالیت
های ورزشی و
جشنواره ورزش و
بازی های بومی
محلی

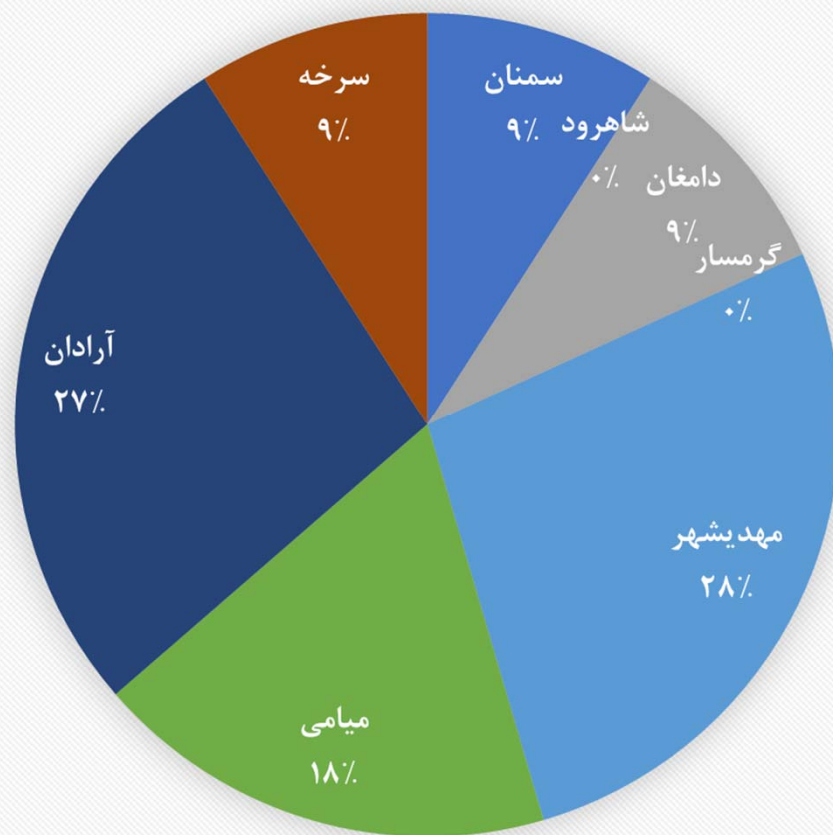
شهرستان

6	سمنان
10	شاهرود
54	دامغان
15	گرمسار
30	مهدیشهر
35	میامی
142	آرادان
15	سرخه
307	جمع

ث – اقدامات مرتبط با مولفه توانمند سازی

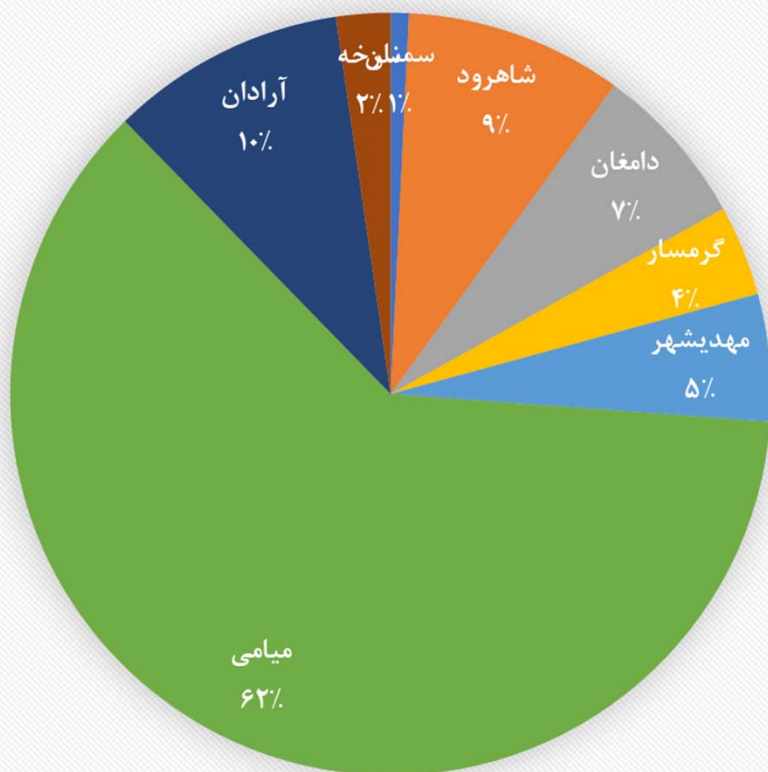
	مناسب سازی			
	تعداد مناسب سازی اماکن عمومی	تعداد موارد مناسب سازی (منزل، خودرو، لوازم زندگی	تعداد افراد دارای معلولیت عضو در گروه های خودیار	تعداد جلسات شورای شهرستانی
تعداد نمایشگاه های برگزار شده	۱۸	۱۳۰	۱۳۳	۶
۱۲				

تعداد گروه های خودیار فعال در برنامه در سال جاری

شهرستان	تعداد گروه های خودیار فعال در برنامه در سال جاری	تعداد افراد دارای معلولیت عضو در گروه های خودیار
سمنان	1	11
شاهرود	0	0
دامغان	1	36
گرمسار	0	0
مهدیشهر	3	32
میامی	2	30
آرادان	3	8
سرخه	1	16
جمع	11	133

تعداد موارد مناسب سازی منزل و لوازم زندگی

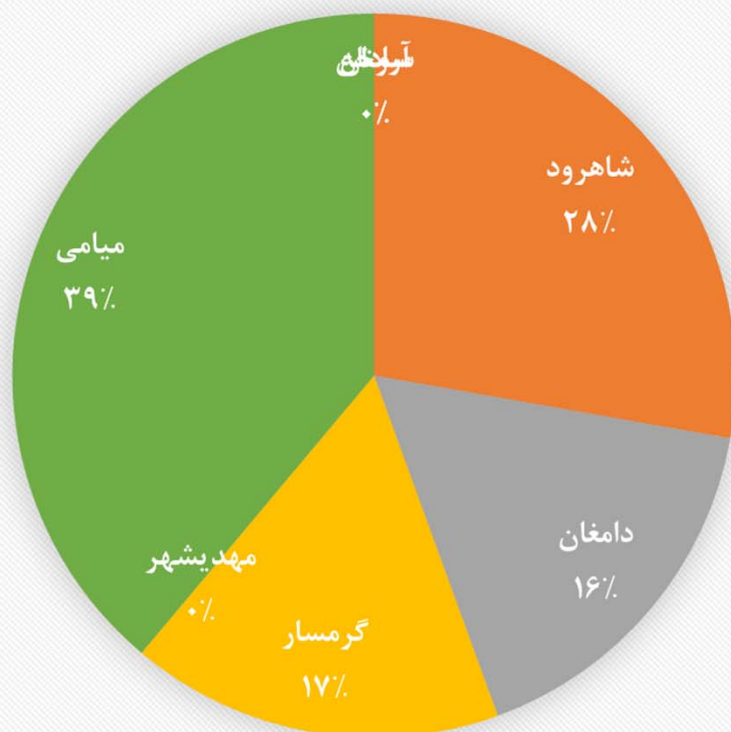

سمنانه شاهرود دامغان گرمسار مهدیشهر میامی آرادان سرخه

تعداد موارد مناسب سازی منزل و لوازم زندگی

شهرستان	تعداد موارد مناسب سازی منزل و لوازم زندگی
سمنانه	1
شاهرود	12
دامغان	9
گرمسار	5
مهدیشهر	7
میامی	80
آرادان	13
سرخه	3
جمع	130

تعداد مناسب سازی اماکن عمومی

سمنان شاهرود دامغان گرمسار مهدیشهر میامی آرادان سرخه

شهرستان	تعداد مناسب سازی اماکن عمومی
سمنان	0
شاهرود	5
دامغان	3
گرمسار	3
مهدیشهر	0
میامی	7
آرادان	0
سرخه	0
جمع	18

رفع موانع نگرشی (آگاهسازی و مستند سازی)

شهرستان	تعداد نمایشگاه های برگزار شده در سال جاری	تعداد موارد تهیه فیلم	تعداد موارد تهیه گزارش و بروشور	تعداد موارد تهیه گزارش از برنامه در رسانه های عمومی از قبیل صدا و سیما و یا روزنامه ها
سمنان	۰	۰	3	۲
شاهرود	3	7	3	3
دامغان	0	0	0	0
گرمسار	0	0	1	2
مهدیشهر	3	0	5	0
میامی	4	0	4	2
آرادان	1	3	5	1
سرخه	1	1	5	۰
جمع	12	11	26	8